

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2824

יום שני ה' שבט תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק עד | עמוד היומי: ברכות מז: | דף הכולל: ב"מ סא | קנין ירושלמי: תרומות יג
דף היומי בהלכה: קצ"ט א' - ד' .
מוסר: שם עולם - היוצא מדברינו' עד פרק ו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "וכן אמרו רז"ל על אברהם" עד "משומד יסיר מלבושיו"

לפני שניגשים למבחן, כל המשתתפים מתאספים ליד ארון הקודש בבית הכנסת ונושאים תפילה בשירה וזימרה ואז נוטלים איש איש את המבחנים עליהם הפצים להשיב

הרב עמישוב שורק הי"ו, המפעיל ביוזמתו פעילות ענפה של תוכניות לימוד ובהינות
לפי מסלולי 'דרשו' השונים ב"שוב "כוכב השחר", בשיחה מרתקת

אלעזר גולדברג

במרומי ערי בנימין שוכן הישוב הפסטורלי "כוכב השחר".
מרבית התושבים קובעים עיתים לתורה כל ימיהם ובשנים
האחרונות החלו להתאגד לקבוצות גדולות של שיעורי תורה
יומיים בש"ס ובהלכה, על פי מסלולי 'דרשו'. מי שאחראי
לפעילות הברוכה הוא הר' עמישוב שורק הי"ו, אדם נמרץ ורב
פעלים הדואג לכל פרט בדרך להצלחת הלימוד הקבוע ולרווחת
הנבחנים. בראיון עמו הוא מעביר מסרים של חיזוק המלמדים
כיצד ניתן לקיים פעילות תוססת של תורה לאורך שנים.

איך נוצר הקשר שלך ושל תושבי הישוב עם ארגון 'דרשו'?

הכל החל לפני כתשע שנים, טרם הגעתי לישוב. התחילו אז
ללמוד בחלק א' של 'משנה ברורה' וארגון 'דרשו' הביאו לישוב
כמות גדולה של ספרי החפץ חיים לצורך חלוקה ומכירה במחיר
מוזל, מה שגרם להתעוררות גדולה ללמוד בקביעות בספרים
הללו. לאחר מכן כאשר החל חלק ב', היו רבים מתושבי הישוב
שרצו להיכנס למסגרת מחייבת של מבחנים, באותה עת הגעתי
לישוב וחיפשתי בעצמי מסגרת שכזו ולכן קיבלתי על עצמי לארגן
פתיחת מוקד שכזה. כך נוצר קשר אישי עם כמה מהאחראים על
התוכניות והבחינות בארגון ותוך זמן קצר נפתח המוקד.

לאחר תקופה, כאשר החלו ללמוד בחלק ג' של המשנה ברורה,
הייתה התעוררות נוספת ומאז ועד סיום המסלול בסוף חלק ו',
נוסד שיעור יומי קבוע אחרי תפילת ערבית, בו השתתפו בקביעות
כחמישים מבני הישוב, כשאני אחראי על חלוקת חוברות הלימוד
שהארגון מספק לי מדי תקופה. מתוך שומעי השיעור, כעשרים
איש משתתפים בבחינות מדי חודש. לכבוד סיום ששת חלקי
המשנה ברורה, ארגנו אירוע גדול ומפואר לכלל תושבי הישוב
והדבר תרם רבות לחיזוק הלימוד בהמשך, במסלול הנוכחי.

לפני מספר שנים עלה רעיון חדש בקרב משתתפי הלימוד
היומי, לייסד שיעור חדש וקבוע מדי שבוע, בו ילמדו שבעה דפים
רצופים בש"ס תלמוד בבלי במסגרת הדף היומי, בזמן בו כל
תושבי הישוב יכולים להשתתף, בשבת קודש בצהריים. השיעור
אכן נוסד בתחילת המסלול הנוכחי, לפני כארבע שנים ומאז ועד
היום מתאספים עשרות מבני התורה בשעה אחת וחצי בצהרי יום
השבת ושומעים את השיעור המרתק במשך שעתיים וחצי ועד
ארבע שעות רצופות! ובחודשי הקיץ הוא נמשך אף מעבר לזה...
השיעור הזה מתקיים ללא הפסקה גם כשעברו עלינו תקופות
מורכבות, כגון בזמן מגיפת הקורונה ובתקופות של מבצעים
ומלחמות.

‘עמוד יומי’ ואילו תוכנית זו לא הייתה נפתחת בזמן מלחמה, מן הסתם היו מצטרפים לתוכנית ולבחינות הרבה יותר.

בישוב שלנו מתגורר תלמיד חכם גדול שמשתתף בקביעות במבחנים המסכמים של ‘קנין תורה’ ומדי תקופה נבחן על מאות דפי גמרא. בכל פעם שמשיב על המבחן, אני מבחין שהוא כותב את התשובות ממש כלשונו הגמרא, כי הכל מונח בזכורנו המופלא. אני רגיל לומר לו בבדיחות הדעת: תיזהר שלא לצטט יותר מדי את לשונות הגמרא, בודקי המבחנים עוד עלולים לחשוב שהעתקת את התשובות תוך כדי מבחן מתוך הגמרא...

בתקופה האחרונה שרבים מבני הישוב מגויסים לצורכי המלחמה ונמצאים במקומות שונים בארץ, ביניהם גם אלו שנבחנים מדי חודש, אני פועל למצוא פתרונות לכל אחד מהם, היכן ומתי יוכל לעשות את המבחן. המבחן עצמו מתנהל באוירה מיוחדת ושמחה. לפני שניגשים לעשיית המבחן, כל המשתתפים מתאספים ליד ארון הקודש בבית הכנסת ונושאים תפילה בשירה וזימרה ואז נוטלים איש איש את המבחנים עליהם חפצים להשיב, מתיישרים במקומותיהם ונבחנים.

גם בחודשים האחרונים אשר התחיל המסלול הנוכחי ב’דף היומי בהלכה’, החלטנו לייסד שיעור דומה גם ב’משנה ברורה’. יסדנו את השיעור במוצאי שבת בשעה קבועה, כשאחד מתלמידי החכמים בישוב מלמד בו חמישה דפי ‘משנה ברורה’ ומוסיף פסקי הלכה שונים ואקטואליים הנוגעים לימינו, הן לפי פסיקת האשכנזים והן לפסיקת הספרדים. זה מעין חזרה איכותית ומשמעותית על כל הדפים שלמדו בשיעור היומי בשבוע שחלף. שיעור זה קבוע בכל מוצאי שבת, במשך כל ימות השנה, משך השיעור קרוב לשעה ומשתתפים בו כיום בקביעות כעשרה אנשים.

כמה מבני הישוב נבחנים כיום מדי חודש ואיך מתנהל המבחן?
במגזר הדתי, יש ריבוי לומדים אך מקצתם מבקשים להיבחן. יתכן וזה נובע מחמת שלא הורגלו להיבחן על תכנים תורניים במוסדות הלימוד ולכן הדבר נראה כמאיים עליהם. אך בכל זאת כחמישה עשר מבני הישוב משתתפים במבחנים בקביעות, כמעט כולם נבחנים על הדף היומי בהלכה, שניים מהם נבחנים בדף היומי בתלמוד בבלי, גם ‘קנין ירושלמי’ היו תקופות בהם נבחנו כמה תושבים ולאחרונה נוספו עוד מספר נבחנים במסגרת תוכנית

אני מרים טלפון די בחשש מנסה להיזכר בכל מאמרי הז"ל על עמידה בניסיונות וכל מה שיכול לסייע בשכנועו של הבחור. בצלצול הראשון הוא עונה ושואל מיד: נוווו??

הרב ישראל היימן מספר לנו מה קורה כשבחור צעיר חוזר בתשובה, מתחיל ללמוד בישיבה, ופתאום צצה לה הצעה קוסמת שקוראת לו להיעדר לשבוע אחד מהלימודים ולהרוויח סכום כסף גדול...

הרב היימן כתב לנו סיפור אמיתי בסגנונו המיוחד, והחלטנו להעתיק אותו לכאן, ככתבו וכלשונו:
יום ראשון קצת אחרי 9:15 בבוקר, פותחים שבוע בכבשן האש הלוהט “אור החיים”.
אני כבר אחרי סיבוב קצר של בוקר בחדר האוכל, לפגוש לחוש ולשמוע את קבוצת הנערים עליהם אני מופקד, זו השעה של הטלפונים, מי התעורר ומי צריך תזכורת... מי מסודר עם חברותא ולמי צריך לדאוג להיום.

אני מתקשר לראובן (השם האמיתי שמור במערכת) בחור בן 23 מרקע מורכב ביותר, הוא חדש כאן ממש ועדיין אין לו חברותא מסודרת, אני מנסה לבדוק מה אתו ואיפה הוא, ראובן עונה בקול מלא חיות כדרכו “אני בירוחם אורז תיק ומשתנע לישיבה”, עוד מטלה בוצעה.

אני עובר למחויבויותי הבאות:
השעה כבר בסביבות 11:00, קולות וברקים וענן כבד, אני עם החברותא השלישית להיום ואנחנו מתפתלים במרחבי הסוגיה

אחד הפרויקטים הבולטים של ארגון ‘אחינו’, זרוע החיזוק של ‘דרשו’, עוסק בליווי צעירים מתחזקים שנכנסו ללמוד בישיבות, וזקוקים לתמיכה והכוונה בתחילת דרכם בישיבה הקדושה. פעילי ‘אחינו’ פרושים ברוב חלקי הארץ, מלווים את התלמידים החדשים, עד שהם עולים על דרך המלך.
שנים ארוכות יש שיתוף פעולה בין ישיבות שונות ברחבי הארץ.

אלפי בעלי תשובה יראים ושלמים עברו דרכה והתחנכו בהם, וממנה נפוצו בכל הארץ. חלק גדול מהישיבות לבעלי תשובה שהוקמו במשך השנים, הוקמו על ידי בוגרים, שזכו לעלות ולהתעלות במעלות התורה, עד שהפכו בעצמם למרביצי תורה לאלפים ולרבבות.

הרב ישראל היימן פעיל ‘אחינו’ מראה לנו את הרשימה המרגשת מאוד של התלמידים, ומראה כמה משתוקק כל אחד ואחד מהבחורים הללו, שלא התחנכו על שמירת המצוות, להצליח בלימוד התורה ולהתעלות במעלות היראה.

"בוא נתייעץ", אמרתי לו, "אני אשאל את המשגיח ואחזור אליך עוד שעה עם תשובה".

"אבל תדגיש לו כמה זה יכול לעזור לי שלא יהיה לי חובות" כך ראובן.

אני אדגיש...

גם המשגיח אחז בדעתי שהנסיון גדול אבל בר צליחה. בחור בשבועות ראשונים בישיבה צריך לתת את כל כולו ללימוד ורק ללימוד.

אני מרים טלפון די בחשש מנסה להיזכר בכל מאמרי חז"ל על עמידה בניסיונות וכל מה שיכול לסייע בשכנועו של הבחור. בצלצול הראשון הוא עונה ושואל מיד: נוו??

"תראה", אני מנסה להתפתל, שאלתי והדגשתי אמרתי וניסיתי אבל....

"תקשיב הרב, מה שהמשגיח אמר אני עושה - דבר קצר ולעניין!"

הרב אמר שתבוא לישיבה! זהו...

יריתי את זה.

בוודאי יבוא עכשיו שלב השכנוע...

אבל ראובן נחרץ: "אמרתי לך מה שהרב אמר אני עושה! תן לי לארוז תיק ואני כבר יתקשר אליך מהתחנה, שלא אתחרט לי פתאום, אתה מבין..."

בגרון חנוק, קצת מהפתעה וקצת מהתרגשות, הספקתי רק לפלוט לו "אני מקנא בך!!!"

בדרך מעמימות טורדת לאור הבהירות, הטלפון רוטט בכיס - ראובן על הצג.

מנהג סיגלתי לי בעבודת הקודש הזו: בחור בשבועותיו הראשונים בישיבה - זוכה למענה מידי!

אי אפשר לדעת...

"הרב יש לי שאלה דחופה!!"

ראובן מגיע מרקע לא סטנדרטי בכלל, הוא גדל בבית שומר מסורת, עבר ילדות לא קלה עם הורים מסורים מאוד שלא ממש הבינו לנפשו הסוערת, התגלגל במוסדות שונים בקיצוניות, דתי, חילוני, וחוזר חלילה, עד שהוא הגיע לצבא ושם התרסק רוחנית. שנים מעטות עברו עד שנפשו, שכמהה גם ברגעים הנמוכים ביותר לאלוקיה, זרחה באור של תשובת אמת.

הוא השאיר אחריו עולם שלם של חילוניות מופקרת, ובא לחסות בצל השכינה.

ועכשיו נפשו בשאלתו - מישהו מציע לו הצעה קוסמת: חסד עם יהודי מוגבל לשבוע, רק לשבוע, ומתן שכרו בצידו בסכום לא מבוטל בכלל, משהו שיכול לכסות על חלק ניכר מהחובות שהוא השאיר אחריו בעולם ההוא.

"הרב, תחשוב, זה גם חסד גם לסגור חובות וגם להוריד ממני את העול שרוכץ עלי מהעבר, אני יוכל ללמוד אחר כך בלב הרבה יותר רגוע, וזה רק לשבוע ואני חוזר".

האמת, עניתי לו שעניין החסד כאן לא תופס אותי... "ותלמוד תורה כנגד כולם".

אבל השיקול הכלכלי הוא ניסיון אמיתי.

סיפור לי יהודי שהתארח בליל הסדר בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. כשהגיעו לקטע שבו הבן הרשע מדבר בזלזול ובחוסר כבוד, "מה העבודה הזאת לכם - לכם ולא לו", אמר הרב אלישיב, אני לא מבין! משהו פה לא מסתדר!

מגיד המישרים הגאון הרב יעקב שייש שליט"א על עבודת ד' כראוי

דבר כזה שרח"ל הבן הפך לרשע. התורה אומרת "וענתה השירה הזאת", כשיהודי לומד תורה ומקיים את התורה מתוך שמחה ורוממות, כמו 'שירה', שהוא מקיים את מצוות התורה ומפגין את השמחה הפנימית שלו החוצה, כשהילד רואה שהאבא קונה לולב במיטב כספו כמה שיכול, ולא נאנח על כך שזה עלה לו יקר מדי, אלא שש ושמח, וכשהוא מוציא את הלולב מהנרתיק ביום טוב ראשון של סוכות, הוא נראה כמו מישהו שמסתכל בפעם הראשונה על איזה יהלום יקר שהוא קיבל בירושה מהסבא שלו, בשמחה, בהתלהבות... וכך בכל מצוה ומצווה האבא מלא בשמחה על זכיינו, בכזה מקרה, התורה לא תישכח מפי זרעו! הילדים יקלטו ויבינו היטב שאין

סיפור לי יהודי שהתארח בליל הסדר בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. כשהגיעו לקטע שבו הבן הרשע מדבר בזלזול ובחוסר כבוד, "מה העבודה הזאת לכם - לכם ולא לו", אמר הרב אלישיב, אני לא מבין! משהו פה לא מסתדר!

הרי התורה הקדושה מעידה "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו". כיצד ייתכן שהבן הרשע שכח את התורה ולא מבין מה העבודה הזאת לכם. איך ייתכן שהוא מבעט בתורה הקדושה לאחר שהתורה עצמה העידה שהתורה לא תישכח מפי זרעו של עם ישראל?

אלא, אמר הרב אלישיב, התשובה לשאלה הזאת כתובה בגוף השאלה. מי שידקדק במילות הפסוקים, יבין היטב כיצד אירע

גדולה כתורה, אין דבר שיכול לשמח אדם יותר מפיקודי ה' וממשפטי ה'.

אבל כשקיום המצוות הופך מ'שירה' ל'עבודה', והאבא נאנח עוד לפני שהוא מתחיל לחפש את הלולב, כי אין לו כח עכשיו להסתובב בין הדוכנים ולעיין בעלי הלולבים, כשהאבא נראה חסר מצב רוח כשהוא נאלץ לצאת מהבית להתפלל מנחה בציבור, וכשנורא נורא קשה לו לדקדק בהלכות שבת החמורות - הבן שלו מבין היטב את המסר ההפוך, ואז הוא שואל "מה העבודה הזאת לכם?", זאת בהחלט עבודה קשה, למה אתם מתאמצים כל כך? אני עצלן, אני לא רוצה לעבוד קשה!

בגאולת מצרים אנחנו רואים דבר נפלא. לא השתחררנו מהעבדות. בכלל לא. נשארנו עבדים, עבדי ה', ובכל זאת אנחנו שמחים, אנחנו קוראים לזה 'גאולה' ולא 'החלפת בעלות'. ולמה? כי להיות עבד ה', זו החירות הכי גדולה. 'עבד ה' הוא לבד חופשי' זה המסר שאנחנו צריכים לקחת איתנו מהפרשיות הללו, לתיקון הפנימי ולהתעלות הרוחנית שלנו. לשמוח בעבדות הזאת שתהיה כמו 'שירה' ולא חלילה כמו 'עבודה'.

ואם בשביל זה צריכים לוותר על טכנולוגיות מסוימות, לו יהי כן! אם בשביל זה אנחנו צריכים לשלם מחירים מסוימים, נעשה את זה בשמחה!

וכדי להשלים את הדברים נביא מאמר נפלא של ה'משך חכמה' על פרשתינו: "וחגותם אותו חג לה' לדורותיכם חוקת עולם תחגוהו".

אומר ה'משך חכמה', אם החג של פסח הוא חג שלנו, שהשתחררנו מעולו של פרעה, אין פה מקום לחגיגה נצחית בימים אלו. כי אכתי עבדי אחשוורוש אנן. אבל אם זה וחגותם אותו חג להשם! החג הוא על זה שנהיינו עבדי ה', ממילא 'לדורותיכם חוקת עולם תחגוהו'. זאת חגיגה נצחית, כי בכל דור ודור אנחנו עבדי ה'.

שמעתי באחרונה מעשה נורא עם הגאון רבי משה צדקה שליט"א

שמעתי באחרונה מעשה נורא עם הגאון רבי משה צדקה שליט"א, רבה של ישיבת פורת יוסף.

לפני כמה שנים נולד לאחד מתלמידיו של הרב צדקה תינוק שהגידול שלו היה כרוך באתגר לא פשוט.

ההורים ניסו לקבל על עצמם את האתגר, זה מה שנגזר עליהם משמים ומה להם כי ילינו, אבל זה היה לא קל, וכרוך בקושי פיזי וגם רגשי.

אחרי תקופה של מספר חודשי התמודדות לא קלה, האברך הרגיש שאשתו נמצאת על סף שבירה, וגם הוא עצמו היה מאוד כאוב על מה שקרה להם.

ברגע של קושי נורא, הרים התלמיד טלפון לרבו, ראש הישיבה, ואמר לו רבי, הושיעני כי באו מים עד נפש. אני לא יודע

מה לעשות, הבית שלי מתפרק לי בין האצבעות, אני לא מצליח להחזיק מעמד! עוצה לי עצה, מה אני יכול לעשות כדי להתרומם מהמכה הקשה הזאת?

ראש הישיבה שומע אותו ברוב קשב, ואומר לו שהוא צריך לחשוב על זה, לחשוב על רעיון מה עושים כדי לעזור לו להתמודד עם כזה אתגר מורכב.

כעבור ארבע שעות נשמעו דפיקות על הדלת. הוא פותח את הדלת ולא מאמין למראה עיניו. ראש הישיבה הגיע בכבוד ובעצמו, ואומר "אני רוצה לדבר עם הגברת".

הוא התיישב בסלון הבית, ואמר לבעלת הבית דברי כי שומע אנוכי, אני כאן כדי לשמוע, ספרו לי על הקושי והכאב.

היא התחילה לתאר את הקושי, את אי הנעימות, את תחושת הכישלון, האתגר הפיזי והטכני ובעיקר הרגשי.

היא מדברת ומדברת ומדברת, ואז היא אומרת "שהרב יגיד משהו, אני רק מדברת והרב לא אומר מילה...".

ענה לה הרב צדקה, נכון, באתי לשמוע. לא באתי לדבר. "אבל בכל זאת", טענה בעלת הבית, "אני רוצה שהרב יגיד מה דעתו על מה שאני אומרת. אני צודקת? אני לא צודקת? אולי אני סתם מתרגשת יותר מדי וזה לא כזה נורא...".

אמר לה ראש הישיבה שליט"א: אתם רוצים שאני אומר את דברי? בסדר. יש לי מה לומר!

"יש דברים שאנחנו בוחרים בחיים", אמר ראש הישיבה. "הרבה מאוד דברים נתונים לבחירה שלנו. איך נתנהג, איך נגיב לסיטואציות שונות, איך נעבוד את ה', כמה נקדיש יחס ותשומת לב לסובבים אותנו.

"אבל יש דברים שאנחנו לא בוחרים, אלא אנחנו נבחרים! "כשהקב"ה רוצה להוריד נשמה של ילד לעולם, הוא לא נותן לאף אחד את היכולת לבחור את הילד שלו. ההיפך הוא הנכון. הקב"ה בוחר את ההורים המתאימים לדעתו לגידול הילד הספציפי הזה.

"אתם לא בחרתם את הילד שקיבלתם, זה לא תלוי בכם בכלל. מי שבחר זה הקב"ה, והוא בחר בכם! אתם הנבחרים!!!".

"אבל זאת יש לדעת", הוסיף הגר"מ צדקה שליט"א, "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו. הקב"ה לא היה בוחר בכם למשימה שהיא למעלה מהכוחות שלכם. אם הוא בחר בכם לאתגר הזה, זה אומר שיש לכם את הכלים לעמוד בו. יש לכם את כל ארגז הכלים הנדרש כדי לעמוד בניסיון. נכון, זה לא קל.

זה קשה, אפילו קשה מאוד, אבל אתם יכולים. והראיה, שהקב"ה בחר בכם לעשות את זה!".

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

כיום אנחנו נמצאים במצב שבו עם ישראל כולו מתמודד עם ניסיון גדול, הקב"ה בחר בנו לניסיון הזה. אנחנו לא בחרנו במלחמה הקשה הזאת. מישהו מאיתנו ייחלה לה וציפה לה? היא הובאה עלינו מידי הקב"ה כניסיון כללי, ובתוכו יש הרבה מאוד

צדקה שליט"א. להתרומם עם זה, הקב"ה בחר בנו, סימן שאנחנו מסוגלים!

אבל צריכים להחדיר את זה ללב, להעביר את זה מהשכל ללב (מתוך מאמר נרחב שיתפרסם א"ה בגליון 'לקראת שבת')

ניסיונות פרטיים לכל אחד ואחד מאתנו. כמה אתה מתפלל על עם ישראל, כמה אתה בוטח בה', כמה אתה מוכן להקדיש מזמנך כדי להתחזק בלימוד התורה ולהעצים את ההגנה על עם ישראל מפני אויביו, ועוד ועוד. אנחנו צריכים לחיות עם ההרגשה הזאת שעליה דיבר הגר"מ

על הסוד לדעת מה מזג האויר שיהיה במשך החודש ועל נס פלא שאירע בזכות מצות 'קידוש לבנה'

קטעים מיוחדים ומרתקים על עניין 'קידוש הלבנה'

כברכת שהחיינו.

חודש הזה לכם ראש חדשים..

מתוך ספר אוצר פלאות התורה, של הרב זאב זיכערמאן, פרשת

בא, על קידוש לבנה.

האם מותר להביט הרבה בלבנה

בשלחן ערוך אורח חיים כתב המחבר, שקודם שמברך ברכת הלבנה "תולה עיניו ומיישר רגליו ומברך". וכתב במשנה ברורה "כתב בשו"ת נכנסת הגדולה, דמשמע לכאורה דעד גמר כל הסדר תולה עיניו בה, וכן נהוג עלמא. אבל שמע משם ספר חרדים שהחמיר בזה מאד מלהסתכל בלבנה, ולא התיר להסתכל בה אלא עד שסיים הברכה.

והמגן אברהם בשם השל"ה החמיר עוד יותר דאפילו בשעת הברכה אין לו להסתכל בה, אלא רואה אותה פעם אחת כשירצה לברך ואח"כ לא יסתכל בה".

ומהר"י יוזפא ז"ל בספרו "יוסף אומץ" כתב: "בספר חרדים בשם הרבי מאיר הלוי כתב שאסור להסתכל בלבנה, וכ"כ בהגהות יש נוחלין שאין להסתכל בה כמו בקשת, דהיינו כשרוצה לברך יראנה ואח"כ יעלים עיניו ממנה, ע"כ. ולי נראה, דבראיה בעלמא אין איסור כלל, ורק בהסתכלות, ר"ל שמביט בה בעומק לבבו כדמוכח לישנא ד'המסתכל' בכמה דוכתי בש"ס".

נס פלא שאירע בזכות מצות 'קידוש לבנה'

באליה רבה מובא מעשה נורא ביהודי שניצל מידי הרוצחים בשכר מצות קידוש לבנה, ומעשה שהיה כך היה: יהודי אחד, פגעו בו שודדים בלילה ורצו להרגו, וביקש מהם שיניחו לו לעשות מצוה אחת קודם שיהרגוהו, והלבנה היתה אז בחידושה, וקידשה בפניהם בכוונה גדולה, וכאשר הגיע לומר "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך" וכו', ודלג וקפץ ג' פעמים כנהוג, ונעשה לו נס ונשבה רוח חזקה עד מאוד ונשאתו למרחקים וניצל מהם. ועוד כתב באליה רבה שם בשם ספר 'אור חדש' (ברכת קידוש החודש) שמי שמקדש הלבנה לא ימות באותו החודש מיום שקידשה ואילך ויש לשים לב ולהתבונן עד כמה גדול כוחו של

הסוד לדעת מה מזג האויר שיהיה במשך החודש

בספר "בני יששכר" איתא דבר פלא, שכפי השעה שבה חל זמן המולד, כן יהיה מזג האויר במשך ימי החודש. וזה לשונו "דהנה הוראת החודש יורה המולד של הלבנה, באיזה כוכב ובאיזה מזל יארע המולד, כן יהיו ימי החדש, או חם ולח או קר ויבש וכיוצא".

איך אומרים 'קידוש לבנה' - או 'חידוש לבנה'

בשו"ת מהרש"ג נשאל על הטעם שקורין ברכת הלבנה בשם קידוש לבנה, שלכאורה אין עניין של קידוש בברכה זו, וגם לא מצינו בש"ס וברמב"ם ושאר ראשונים שיקראו ברכת הלבנה בשם 'קידוש לבנה'. ולכן רצה השואל לומר, דטעות היא ויש לומר 'חידוש לבנה', שמברכים על חידוש הלבנה, ונתחלפה אות ח"ת באות קו"ף.

אמנם המהרש"ג ז"ל לא הסכים לדבריו, וכתב: שמאחר ומצינו בבית יוסף ורמ"א שכתבו כמה פעמים קידוש לבנה לא מסתבר לומר שטעות סופר היא, וששום אחד מן המחברים בזמן ההוא עד עתה לא יעירו בטעות כזו.

וסיים המהרש"ג ז"ל: לכן נראה לומר ששם זה נשתרבו מזמן שבית המקדש היה קיים, וקצת אחר כך, שהיו ב"ד מקדשין את החודש, ונקרא כך עד היום זכר לקידוש החודש שהיה בזמן שהיו סנהדרין סמוכים, עיין שם.

למה אין מברכים שהחיינו על קידוש לבנה

ב'אליה רבה' הביא בשם "כנסת הגדולה" הטעם שאין מברכים שהחיינו על מצות קידוש לבנה, לפי שאין לברך שהחיינו אם אין בין מצוה למצוה שלשים יום, [שהרי בין מולד למולד יש כ"ט ומחצה יום בממוצע]. עוד טעם הביא האליה רבה שם בשם ספר תניא, שאין צריך לברך שהחיינו שהרי מברכין על חידושה, וברכתה

מנהג, שהרי נעשה הנס לאותו יהודי בשעה שדלג וקפץ ג' פעמים כנהוג, ולא בשעה שבירך את הברכה, ורואים מזה גודל חביבות קיום מנהג לפני הקב"ה.

ואעתיק כאן מעניין זה, נס גדול שאירע לרבינו בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע בהיותו בספינה בדרכו לארץ ישראל לבקר בהיכלו של הסבא קדישא מהרש"א אלפאנדרי זי"ע, וכך מספר בספר "מסעות ירושלים" (מאמר נותן בים דרך אות ה-ו): "ויהי בבקר יום ב' וכו', היה לנו נסים גדולים, כי הספינה אריענט' ההולכת דרך גריכנלאנד פגעה ובאה ברחבה של הספינה שאנחנו בקרבה, סמוך ונראה לה ממש, כמו איזה אמות קרובה, והיה כפתע בין המות אילו היתה ח"ו פגיעתם רע בנגיעה זה לזה במצולות ים, וכבר נעשה תרועת רעש במדור העליון בספינתנו לכל הרואים, ועל ידי שמלחי הספינה הריעו בחצוצרות בקולות אדירים, לולי ה' שהיה לנו עושה נפלאות גדולות לבדו בחשרת מים והצילנו בדרך נס, שמלחי ספינתנו עיקמו מעט הדרך בחפזון ותחבולות מכונה אשר הצליח לנו, וקברניטי דספינתנו הגידו כי נס כזה כמעט שלא שכיח וכו'.

והגיד רבינו הקדוש אחר כך על ענין הנ"ל, כי נזכר אודות ברכת קידוש לבנה ביום אתמול כי יעבור (בלילה שלפני זה), ואשר לא היה אז עוד ז' מעת לעת מיום המולד, ודרכו מאבותיו הקדושים זי"ע לדקדק עד שיעברו ז' שלימים ממש, וכמו שכתב בספרו נימוקי או"ח ולא הרגיש שום אחד אתנו להזכיר ולעורר על זה בשעת קידוש הלבנה שלא הגיע זמנה בשלימות לפי הנזכר. אלא הכל בידי שמים, בכדי שיגן עלינו המצוה לתוספת זכות לטובה להנצל ממצוקה במצולות ים".

אגב יש לציין מנהג טוב שנהג רבינו בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע בחיי אמו הצדקת ע"ה, שאחר קידוש לבנה הלך לומר לה חודש טוב ונשק את ידיה, כמובא בספר דרכי חיים ושלום (קידוש לבנה, סימן תצא).

מדוע אין מקדשים את הלבנה תחת קורת גג

ולענין הלכה פסק הרמ"א בשו"ע (או"ח סימן תכו סעיף ד) בשם הגהות אלפסי שאין מקדשין הלבנה תחת הגג. והטעם כתב המגן אברהם בשם המהרי"ל: כדי שלא יאהיל עליו שום טומאה, ויברך במקום טהרה.

ועוד טעם כתבו הב"ח והמגן אברהם והמטה משה הנ"ל: שקידוש הלבנה הוא כקבלת פני השכינה, ולפיכך יוצאים לרחוב כדרך שיוצאים לקראת מלכים.

ומכל מקום כתבו הפוסקים דבשעת הדחק כגון שיש לו איזה מיחוש שאינו יכול לצאת לחוץ, או ששרויים בין הנכרים ומפחדים מהם, או במבואות המטונפות שאסור להזכיר בהם שם שמים, יכול לקדש בביתו דרך חלון או פתח, ולכתחילה טוב יותר לפתוח החלון, אך כשאי אפשר כגון מפני הקור וכדומה, מותר אפילו אין החלון פתוח כל שמאיר נגדו אור הלבנה בטוב (משנה ברורה בשער הציון שם ס"ק כה).

מסירות נפש של הרה"ק מרוזין זי"ע שלא לקדש הלבנה תחת גג

הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע בהיותו חבוש בבית האסורים, הקפיד במסירות נפש לקדש הלבנה בחוץ שלא תחת הגג, ומעשה נורא סיפר הרה"ח ר' משה אברהם ברזובסקי זצ"ל הי"ד שפעם בנוסעו ברכבת ברוסיה, פגשו גוי חייל זקן מאד שעל אף זקנתו היה עדיין גיבור חיל, וסיפר לו החייל שזכה לגבורה ואריכות ימים בזכות ברכה שקבל "מרבני'ר ישראל פרידמן", וכוונתו להרה"ק מרוזין זי"ע. וסיפר החייל לפי תומו, בזכות מה זכה לברכה זו, ומעשה שהיה כך היה:

כידוע שהרה"ק מרוזין נתפס והושב מאחורי סורג ובריה עקב הלשנה ועלילה, והממשלה שידעה שחסידיו ישלמו כל מחיר שיוטל עליהם בכדי לשחרר את רבם הקדוש והנערץ, שמו את הצדיק במקום רחוק מן הישוב, בבית הסוהר שהיה מוקף בחומה גבוהה, בחדר מבודד מוקף גדרות, ושומר מיוחד הופקד עליו במשך כל שעות היום. במשך היום הוחלפו השומרים כל מספר שעות, והוא בכדי ששומריו יקפידו מאוד על אסיר יקר זה, וניתנה הוראה לכל השומרים שאם יעלם הרה"ק מרוזין, יוציאו להריגה את האחראי לאותה משמרת.

פעם אחת באישון לילה, חפץ הרה"ק מרוזין זי"ע לקדש הלבנה תחת כיפת השמים, ופנה לשומר בבקשה שיניח לו לצאת מחדרו למרפסת הצמודה בכדי להתפלל תפילה קצרה. אף שהכיר בו השומר כי קדוש הוא לאלקיו, עם כל זה פחד מאד להרשות לו, כיון שהמשמרת הבאה היתה אמורה להתחלף וחשש שיתפשוהו ואז תהיה אחת דתו למות, ועל כן התנגד להרשותו. הבטיחו הרה"ק מרוזין שאם יתיר לו לצאת, יבחר לו משאלה ויברכהו שתתמלא משאלת לבו, ובחר השומר בגבורה ובאריכות ימים, והבטיחו וברכו הרה"ק מרוזין. השומר פתח את חדרו ונתן לו לצאת, והזהיר אותו שיזדרז ויקצר.

המשך השומר לספר, איך שהרה"ק מרוזין התחיל לברך ברכת קידוש לבנה בדבקות, ופתאום נעלמה צורת גופו לגמרי. השומר שידע שבכל רגע הוא מסתכן בנפשו, עמד מבוהל ורועד מפחד ובקש להחזירו לחדרו, אך לא ראה במקום שנעמד הרה"ק מרוזין להתפלל צורת אדם כלל אלא לפיד אש, ואדם אין. לאחר כארבע שעות כאשר סיים הרה"ק מרוזין את תפילתו, חזר לצורת אדם וזינק במהירות לתוך חדרו, ונעל השומר את הדלת אחריו. מיד הגיע השומר מהמשמרת הבאה להחליפו, והתנצל השומר מאד על איחורו, ואמר שהוא לא ידע מה היה לו, כי מעולם מכיר הוא את הדרך לבית האסורים אף אם ילך בחושך, אלא שהיום הוא מצא בנינים ורחובות שלא ראה מעולם, וכנראה בטעות סטה מן הדרך והגיע לעיר אחרת, וארבע שעות לקחה לו הדרך שהיתה אמורה לקחת לו כמה דקות.

וסיים השומר, והנה עיניך רואות איך ברכתו של הראבינער נתקיימה במלואה, שהגעתי לגיל גבורות ועדיין אני חזק וגיבור כבנעורי. וכשסיים השומר את דבריו, רצה להראות איך שנתקיימה הברכה במלואה, וניגש לקרון הרכבת ובעט בדופן הקרון, ונדזעזעה כל הרכבת ונתנדנדה כאילו הולכת ליפול מחוזק בעיטתו.

(מתוך ספר אוצר פלאות התורה, של הרב זאב זיכערמאן, פרשת בא)

מה עדיף שמן זית או שמן אבוקדו? ומה עושים עם שמן קוקוס?

כל מה שכדאי לדעת כיצד בוחרים שמן לבישול

כאשר נבדקה ההשפעה של צריכת שמן קוקוס לעומת שמן זית, הקוקוס הביא לעליה בכולסטרול בהשוואה לשמן הזית. בנוסף, נמצא כי העלאת החומר שגורם שמן הקוקוס לא היתה שונה משל שומנים רוויים אחרים, כמו חמאה, שומן בקר ושמן דקלים. בקיצור: שמן קוקוס מומלץ להפחית בצריכתו.

שמן צמחי - המונח "שמן צמחי" מתייחס לכל שמן שמגיע ממקורות צמחיים, ובריאותו של שמן צמחי תלויה במקורו. רוב השמנים הצמחיים בשוק הם תערובת של שמן קנולה, תירס, סויה, חריע, דקל וחמניות, רובם של שמנים אלה הם מזוקקים ומעובדים, וכן הרכב חומצות השומן שלהם אינו מהבריאים ביותר. המידע הקיים כיום לגבי מזונות מעובדים והקשר שלהם לבריאות הוא רב, וללא ספק השפעתם של מזונות אלה הינה שלילית.

שמן קנולה - שמן קנולה מופק מזרעי לפתית. תהליך הפקת השמן מזרעי הלפתית כרוך בחימום, בשימוש בממים ובזיכוכ, כדי לסלק חומרים שמפריעים לצלילות השמן וכן כדי לסלק ריחות וטעמי לוואי. שמן קנולה הוא מקור לאומגה 3 החיוני. גם התכולה הגבוהה יחסית של שומן חד בלתי רווי היא פתרון לאנשים שאינם אוהבים את טעמו הייחודי של שמן הזית. בניגוד ליתרונות אלה, כיון שתהליך הפקת השמן כולל חימום, שימוש בממים וזיכוכ, השמן אינו השמן המועדף.

שמן אבוקדו - שמן אבוקדו הוא בחירה טובה עקב נקודת העישון הגבוהה שלו, מה שאומר שניתן להשתמש בו לבישול בחום גבוה יותר והוא נהדר להקפצה. אין לו הרבה טעם, מה שהופך אותו לאופציה טובה לבישול. הוא מכיל גם חומצות שומן חד בלתי רווי ורב בלתי רווי וכן ויטמין E. חסרון אחד יש לו - שהוא נוטה להיות יקר יותר.

שמן חמניות, תירס וסויה - החסרון של שמנים אלה בנוסף להיותם מעובדים, הוא תכולה גבוהה של חומצות שומן אומגה 6, אשר נחשבות כפרו־דלקתיות (בניגוד לאומגה 3 שהיא נוגדת דלקת). צריכת יחס גבוה של אומגה 6 בתזונה ביחס לאומגה 3,

למבשלים בבית יש שפע של אפשרויות בחירה לסוג השמן איתו ניתן להקפיץ, לאפות ולטגן. חלק מהשמנים, כמו שמן זית, מוכרים היטב, ואחרים, כמו שמן אבוקדו או קוקוס, פחות מוכרים כיצד בוחרים שמן לבישול? נקודת העישון של שמן, שהיא הנקודה שבה שמן מתחיל לבעור ולעשן, היא אחד הפקטורים החשובים ביותר שיש לקחת בחשבון. אם מחממים שמן מעבר לנקודת העישון שלו, תתרחש פגיעה בטעם, ומעבר לכך, הרכב השמן משתנה, איכותו יורדת ומשתחררים תרכובות מזיקות הנקראות רדיקלים חופשיים.

שמן זית - בניגוד למיתוס בנוגע לטיגון בשמן זית, מבין כל השמנים הצמחיים, שמן הזית הוא המתאים ביותר לטיגון, כיון שהוא העשיר ביותר בחומצת שומן העמידה ביותר בחימום. בנוסף, לשמן זית איכותי יש נקודת עישון גבוהה (הטמפרטורה שבה הוא מתפרק) וכן הוא עשיר בנוגדי חמצון. תכונות אלו מקנות לו את עמידותו בתהליכי החימום וכן את ההתאמה גם לטיגון עמוק.

ככלל, ככל שרמת החומציות של שמן הזית נמוכה יותר - כך טמפרטורת העישון שלו גבוהה יותר והוא יציב יותר. טמפרטורת העישון של שמני הזית גבוהה כ-200 מעלות, ובטיגון עמוק ביתי טמפרטורת השמן מגיעה לכ-170-180 מעלות. לעומתו, שמני הסויה תירס, חמניות ועוד, הם שמנים הרגישים מאוד לפירוק ולכן אינם יציבים בטמפרטורות גבוהות.

כמו כן, אחד היתרונות העיקריים של שמן הזית על פני שמנים אחרים, הוא תכולה גבוהה של נוגדי חמצון טבעיים, החשובים למניעת מחלות, ותורמים גם ליציבות חומצות השמן במהלך הטיגון, כך שבמצבים מסוימים, גם לאחר מספר מחזורי טיגון, נוגדי החמצון הטבעיים בשמן הזית מסייעים להגנת חומצות השומן מפני חמצון.

שמן קוקוס - שמן קוקוס הוא שמן השנוי במחלוקת, גם בקרב הקהילה המדעית. עובדתית 86% מחומצות השומן שלו הן שומנים רוויים (שהם המזיקים מבין כלל השומנים). צריכת שומן וחוויה מקושרת להעלאת רמות הכולסטרול ובכך לעליה בסיכון למחלות לב וכלי דם.

עלולה להגביר את מצב הדלקיות בגוף.

ביתי, בו השמן נזרק בתום השימוש ואינו ממוחזר אינו מזיק לבריאות, בשונה משמן בו נעשה שימוש חוזר במסעדות או פלאפוליות

עקרונות התזונה הים תיכונית המומלצות גם פה בישראל על ידי משרד הבריאות, מעודדות צריכת שמן זדית ושומנים בריאים נוספים, כמו שקדים ואגוזים, גרעינים, אבוקדו ועוד. שומנים אלה מקושרים לשמירה על בריאות הלב והפחתת הכולסטרול.

המודיע ז' טבת תשפ"ד

[גב' מזור - דיאטנית קלינית לטיפול בסוכרת]

שמן פשתן - שמן זרעי פשתן עשיר באומגה 3 ויש לו נקודת עישון נמוכה מאוד, מה שאומר שאסור להשתמש בו לבישול. חשוב לוודא שהוא מאוחסן במיקום בטמפרטורה נמוכה, כמו במקרר.

לסיכום: שמן זית כתית מעולה, בעל דרגת חומציות נמוכה, מאוחסן בבקבוק כהה ונשמר בתנאי אחסון נאותים, הוא השמן המומלץ לשימוש עיקרי - הן כסלטים והן בבישול או טיגון, טיגון

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מהיכן היה לבן איש חי את שני לוחות הברית?

בבא קמא דף עד

הכחשה

נא, פנה אל השמש, "והבא הנה את שני לוחות הברית!" מתחילה סבר קל הדעת, כי הרב מתלוצץ לו. אולם, משקם השמש והלך, הבין הלה כי יש דברים בגו, נחרד מאד ומיהר להודות. לבסוף שב השמש ובידו הספר 'של"ה' - שני לוחות הברית...

(מאורות הדף היומי)

מעשה באדם קל דעת, שנתחייב שבועה בבית דינו של ה"בן איש חי" זצ"ל על הכחשה שהכחיש את בעל דינו, והבין הבן איש חי בעין שכלו וחכמתו שזה המכחיש רוצה לישבע לשקר והצהיר על נכונותו המיידית להשבע.

בתגובה, הרעים עליו ה"בן איש חי" את קולו: "כסבור אתה, שבספר תורה הנני משביעך? בשני לוחות הברית אשביעך! לך

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

האם תלמידי חכמים מצטרפים ל'זימון' עם פשוטי העם?

אולם, כבר מימות הראשונים נהגו לצרף לזימון כל אדם, ואף 'עם הארץ' שאין לו כל ידיעה בתורה; וזאת כדי שלא להרחיק את פשוטי העם ולגרום לכך שיפרשו מדרך התורה לחלוטין, חלילה. ויש אומרים, שניתן לצרף לזימון אף אדם שאינו מקיים את המצוות התמידיות המפורסמות, כגון קריאת שמע; ורבים חולקים על כך, וראה להלן.

[שו"ע קצט, ג, משנ"ב ב, וביה"ל ד"ה עם, וד"ה מזמנין]

בזמן חכמינו ז"ל, לא היו תלמידי החכמים מצרפים לקיום מצות 'זימון' אנשים שדרגתם בתורה היתה פחותה - ואף אדם שהיה בקי בששה סדרי משנה, אך לא היה בקי בטעמי המשנה ובסברותיה, לא היו תלמידי החכמים, הבקיאיים בתלמוד, מצרפים אותו לזימון - משום שחובת הזימון נוצרת על ידי ההתחברות לאכילה משותפת, אשר גוררת אחריה התחברות לברך את השי"ת יחד, ואין זה ראוי לתלמיד חכם לְחַבֵּר למי שדרגתו פחותה.

האם ניתן לצרף אדם חילוני ל'זימון'?

ו'תינוק שנשבה', דהיינו, אדם שגדל כל ימיו ללא כל מודעות לקיום מצוות והימנעות מעבירות - יש אומרים, שמותר לזמן עמו, אך אין לכבדו לברך את ברכת הזימון; אך יש מהם שכתבו, שההיתר לזמן עמו אינו מוכרע, ולכן יש להשתדל להימנע ממצב בו יוכרחו לצרפו לזימון. ואם אכל מאכל אסור, בכל מקרה, ולכל הדעות, אסור לצרפו [משנ"ב קצט, ב, וביה"ל ד"ה עם; בו"מ דרשו, 2-3]

כאמור, בזמננו מצטרפים תלמידי חכמים לקיום מצות 'זימון' אף עם פחותי העם. אולם, העובר עבירה המפורסמת בישראל לאיסור, כגון אכילת בשר טרף, בפומבי ובזדון, אפילו פעם אחת - אין לצרפו לזימון, כיון שמצות הזימון נוצרת, כאמור, על ידי התחברות האוכלים יחד, ואין ראוי לְחַבֵּר לךשע כזה ולו לזמן קצר. ויתכן שמותר לצרף אדם זה לזימון של עשרה, על מנת לזמן בְּשֵׁם

האם מלצר בזמננו מצטרף ל'זימון'?

נוטל את ידיו ואוכל יחד עם שאר המשתתפים בסעודה, אלא שלא ישב עמם באופן של קביעות; אך בזמננו, שהמלצר אינו סועד כלל במחיצת שאר המשתתפים בסעודה, אינו מצטרף לזימון. וכמובן, שהדבר תלוי במנהג המקומות - אם אכן המלצר סועד במחיצת המשתתפים בסעודה, אם לאו. ויש אומרים, שאף בזמננו המלצר מצטרף לזימון.

[שו"ע קצט, א, ומשנ"ב א; בו"מ דרשו, 1]

מלצר ששימש שני אנשים בסעודתם, ואכל אף הוא, אך לא ישב עמם יחד, אלא אכל בעמידה, ובמהלך אכילתו יצא אל המטבח ונכנס מספר פעמים - מצטרף עם שני הסועדים ל'זימון', משום שדרכו לאכול בצורה זו, והיא נחשבת לגביו כאופן של 'קביעות' המחייבת בזימון.

ובנוגע לזמננו: יש אומרים, שדווקא בזמן חכמינו ז"ל, היה המלצר, שְׁכֹנֵה 'שְׁמֶשׁ', מצטרף לזימון באופן זה, משום שהיה

* לדעת רבי אליעזר ממיץ, בעל ה'יראים', מי שאכל ותאב לשתות, מתחייב בברכת המזון מדאורייתא רק לאחר השתייה. ורוב הפוסקים חולקים על כך, ועיקר ההלכה כדעתם. אך לכתחילה יש לחשוש לדעת ה'יראים', ולכן, מי שסיים את סעודתו והוא צמא, ראוי שישתה לפני ברכת המזון.

* אדם שלא אכל ונמצא במקום שאחרים 'מזמנים' - כשעונים "ברוך שאכלנו...", יענה עמהם: "ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד". ואם אכל קודם לכן מאכל כלשהו, או שתה משקה כלשהו, ואפילו מים, וטרם בירך ברכה אחרונה - רשאי לענות 'ברוך שאכלנו'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזו כמות של מיני מזונות מחייבת נטילת ידים וברכת 'המוציא'?

ומי שטבעו ודרכו לאכול כסעודה כמות שהיא פחות מהמקובל - מברך המוציא וברכת המזון על כמות זו.
ומנפח של ארבעה 'ביצים' ומעלה - ויש אומרים: שלושה - ראוי להחמיר שלא לאכול ללא נטילת ידים וכו'. אך מאידך, אין לברך על נטילת ידים, ולא המוציא וברכת המזון, אלא בכמות שבוודאי מקובל לאכול כסעודה; וראה עוד במקורות.
[שו"ע קסח, ו, משנ"ב כד-כה, שעה"צ יח, וביה"ל ד"ה אף; בו"מ דרשו, 13]

האוכל מיני מזונות המוגדרים כ'פת הבאה בכיסנין', מברך 'בורא מיני מזונות' ו'על המחיה'. אולם, אם אוכל מהם כמות שמקובל לאכול כסעודה - אף אם הוא עצמו רגיל לאכול בסעודותיו יותר מהמקובל - צריך ליטול ידים ולברך 'המוציא' וברכת המזון. וזאת, בין אם אוכל מיני מזונות בלבד, בכמות שמקובל לאכול מהם כסעודה כאשר הם נאכלים לבדם; ובין אם אוכל מיני מזונות בצירוף מאכלים נוספים, בכמות שמקובל לאכול מהם כסעודה כשאינם נאכלים לבדם.

לפתוח את
היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il